

Svjetsko brodograđevno tržište – svibanj 2017.

Općenito

U 2013. ugovoreno je ukupno 3.048 brodova, u 2014. ukupno 2.208 brodova, u 2015. ukupno 1.635 brodova, u 2016. ukupno 513 brodova; u 2017. do kraja svibnja ugovoreno je 245 brodova, što je na bazi godišnje usporedbe porast od oko 5 %; blagi oporavak tržišta bi se u narednim mjesecima trebao odraziti i na manji oporavak nivoa vozarina i cijena novogradnji

Od 245 ugovorenih brodova u 2017., s 6,5 mil. cGT-a i 16,4 mil. tdw, ukupne vrijednosti 17,9 milijardi USD, najviše brodova ugovorila je Kina - 101 brod, Kina je također vodeća po količini cGT-a (1,8 milijuna cGT), dok je po vrijednosti ugovorenih brodova i nadalje vodeća Italija s 4,4 milijardi USD; hrvatska brodogradilišta u 2017. godini još nisu ugovorili niti jednu plovnu jedinicu.

U 2017. od ukupne količine ugovorenog brodovlja (mjereno u cGT-ima), na tankere otpada 38 %, na putničke brodove 25 %, , na brodove za rasuti teret 11 %, te na offshore i kontejnerske brodove po 3 %. Početkom 2017. bio je prisutan trend stagnacije/pada potražnje svih veličina i tipova brodova, osim tržišta putničkih brodova i brodova za krstarenja, dok je od ožujka zaustavljen negativan trend i za ostale tipove brodova.

Najveći pad ugovorenog brodovlja u 2017. u odnosu na isti period 2016., zabilježen je kod brodova za prijevoz hlađenog tereta (100 %), zatim kod kontejnerskih brodova (70 %), offshore brodova (51 %), putničkih brodova (33 %), te RO-RO brodova (19 %). Ostali tipovi brodova bilježe rast ugovaranja u rasponu od 4 – 101 %, s tim da je najveći porast kod specijaliziranih brodova (101 %).

Europska Knjiga narudžbi (Svibanj 2017.) – nosivost (t)

R.br.	Zemlja	dwt	%
1.	Rumunjska	752.002	23,19%
2.	Španjolska	737.581	22,74%
3.	Hrvatska	594.249	18,32%
4.	Njemačka	324.101	9,99%
5.	Rusija	185.820	5,73%
6.	Nizozemska	137.123	4,23%
7.	Turska	124.652	3,84%
8.	Italija	107.270	3,31%
9.	Finska	100.700	3,11%
10.	Francuska	80.013	2,47%
11.	Norveška	73.507	2,27%
12.	Poljska	22.695	0,70%
13.	Velika Britanija	2.230	0,07%
14.	Grčka	750	0,02%
15.	Portugal	270	0,01%
	Ukupno	3.242.963	100,00%

Europska Knjiga narudžbi (Svibanj 2017.) – kompenzirane bruto tone (cGT)

R.br.	Zemlja	cGT	%
1.	Italija	2.681.451	26,63%
2.	Njemačka	2.431.248	24,15%
3.	Francuska	1.241.335	12,33%
4.	Finska	1.066.097	10,59%
5.	Rumunjska	566.899	5,63%
6.	Hrvatska	542.299	5,39%
7.	Norveška	326.274	3,24%
8.	Španjolska	308.678	3,07%
9.	Nizozemska	289.307	2,87%
10.	Rusija	267.135	2,65%
11.	Turska	214.165	2,13%
12.	Poljska	85.084	0,85%
13.	Velika Britanija	31.790	0,32%
14.	Grčka	9.778	0,10%
15.	Portugal	3.665	0,04%
16.	Ostali	2.697	0,03%
	UKUPNO	10.067.902	100,00%

Svjetska Knjiga narudžbi (Svibanj 2017.) – nosivost (t)

R.br.	Zemlja	dwt	%
1.	Kina	78.965.495	41,74%
2.	Japan	50.744.860	26,82%
3.	J.Koreja	43.451.666	22,97%
4.	Filipini	6.094.304	3,22%
5.	Brazil	1.992.867	1,05%
6.	Vijetnam	1.300.653	0,69%
7.	Tajvan	1.098.196	0,58%
8.	Rumunjska	752.002	0,40%
9.	Španjolska	737.581	0,39%
10.	SAD	641.516	0,34%
11.	Hrvatska	594.249	0,31%
12.	Njemačka	324.101	0,17%
13.	Rusija	185.820	0,10%
14.	Indonezija	154.211	0,08%
15.	Iran	143.000	0,08%
16.	Nizozemska	137.123	0,07%
17.	Turska	124.652	0,06%
18.	Italija	107.270	0,05%
19.	Finska	100.700	0,05%
20.	Singapur	89.117	0,05%
21.	Ostali	1.455.388	0,77%
	UKUPNO	189.194.771	100,0%
	Europa	3.242.963	1,71%

Svjetska Knjiga narudžbi (Svibanj 2017.) – kompenzirane bruto tone (cGT)

R.br.	Zemlja	cGT	%
1.	Kina	26.610.622	34,59%
2.	Japan	17.414.529	22,63%
3.	J. Koreja	17.339.361	22,54%
4.	Italija	2.681.451	3,49%
5.	Njemačka	2.431.248	3,16%
6.	Filipini	1.649.400	2,14%
7.	Francuska	1.241.335	1,61%
8.	Finska	1.066.097	1,39%
9.	Brazil	1.049.477	1,36%
10.	Vijetnam	778.648	1,01%
11.	Rumunjska	566.899	0,74%
12.	SAD	546.598	0,71%
13.	Hrvatska	542.299	0,70%
14.	Tajvan	450.069	0,58%
15.	Norveška	326.274	0,42%
16.	Španjolska	308.678	0,40%
17.	Nizozemska	289.307	0,35%
18.	Rusija	267.135	0,28%
19.	Turska	214.165	0,27%
20.	Singapur	205.302	0,27%
21.	Ostali	960.681	1,25%
	UKUPNO	76.939.575	99,9%
	Europa	10.067.902	13,09%

S krajem svibnja 2017. u Svjetskoj knjizi narudžbi je bilo ukupno 3.212 brodova, s oko 189 milijuna dwt i oko 77 milijuna cGT. Vodeća svjetska brodograđevna zemlja je Kina s oko 42 % Knjige narudžbi (mjereno u dwt), odnosno oko 35 % (mjereno u cGT), a slijede je Japan s oko 27 % (u dwt) i 23 % (u cGT), te J.Koreja s oko 23 % (u dwt i cGT). Europska brodograđevna industrija drži oko 1,7 % Svjetske Knjige narudžbi (mjereno u dwt), no mjereno u cGT-ima, s 13 % zauzima 4. poziciju, odmah iza Kine, Japana i J. Koreje.

U svjetskim razmjerima, Hrvatska drži 11. poziciju s oko 0,3 % (u dwt), odnosno 13. poziciju s oko 0,7 % (u cGT).

U europskim razmjerima, Hrvatska drži 3. poziciju s oko 18,3 % (u dwt), odnosno 6. poziciju s oko 5,4 % (u cGT).

Također, u Svjetskoj Knjizi narudžbi (mjereno u cGT), Uljanik Grupa (Uljanik Brodogradilište, 3.Maj Brodogradilište) je na 59. mjestu, a pojedinačno Uljanik Brodogradilište na 77. mjestu, Brodosplit na 123. mjestu, 3.Maj Brodogradilište na 136. mjestu, te Brodotrogir na 143. mjestu od ukupno 150 vodećih svjetskih brodogradilišta.

U Europskoj Knjizi narudžbi (mjereno u cGT), Uljanik Grupa (Uljanik Brodogradilište, 3.Maj Brodogradilište) je na 6. mjestu, a pojedinačno Uljanik Brodogradilište na 7. mjestu, Brodosplit na 14. mjestu, 3.Maj Brodogradilište na 20. mjestu, te Brodotrogir na 21. mjestu.

Zbog već duže vrijeme prisutnog pada potražnje, odnosno stagnacije tržišta, pa posljedično i pada količine ugovorenog brodovlja u 2016. (u odnosu na 2015.) od oko 70 %, velike brodograđevne zemlje imaju znatnih gubitaka, pa je tako južnokorejska brodograđevna industrija zbog velikih gubitaka (gubitci preko 7 milijardi USD) pokrenula procese restrukturiranja (samo brodogradilište Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering, koje pojedinačno ima najveću Knjigu narudžbi na svijetu – 8,2 % (u cGT), je zbog velikih gubitaka dobilo kredit od države od preko 5 milijardi USD), japanska brodogradilišta ponovo grade za vlastitu flotu, a neka su i pred zatvaranjem, ulažu velika sredstva u kineska, filipinska i vijetnamska brodogradilišta (jeftina radna snaga), dok se kineska brodogradilišta restrukturiraju, ulaze u velike grupacije (CSSC). Unatoč svim poduzetim mjerama, više od 50 % kapaciteta kineskih brodogradilišta je u ovom trenutku bez posla, što dodatno vrši pritisak na nivoe cijena novogradnji.

Europska brodogradilišta također imaju problema, pa tako turska brodogradnja trpi velike gubitke (zbog izbjegličke krize), španjolska i poljska brodogradilišta rade smanjenim kapacitetima, hrvatska brodogradilišta su u restrukturiranju; jedino talijanska, njemačka, finska i djelomično francuska brodogradilišta imaju popunjene kapacitete ugovorenim poslovima na gradnji velikih putničkih brodova za krstarenja i to sve do 2022.

Pred hrvatskim brodogradilištima su veliki izazovi, obzirom na stagniranje tržišta i njihovu specifičnu situaciju zbog procesa restrukturiranja (pod nadzorom RH i Europske komisije). S krajem svibnja 2017., hrvatska brodogradilišta imaju ugovorenu isporuku 41 plovnog objekta (sve do sredine 2019.), ukupne vrijednosti oko 1,74 milijarde USD. Kako će iz restrukturiranja izaći u relativno kratkom vremenu (3.Maj Brodogradilište 31.12.2017., Brodosplit 28.2.2018., te Brodotrogir 6.4.2018.), pred svim našim brodogradilištima su veliki izazovi osiguranja održivog poslovanja u uvjetima zahtjevnog tržišta, bez državnih potpora.

Prema renomiranim analitičarima tržišta, tržište „suhog“ i „rasutog“ tereta, daje pozitivne naznake, pa se time smanjuje razlika između ponude i potražnje, a što će rezultirati oporavkom cijena novogradnji i rastom vozarina. Uporedo s povećanom aktivnosti na rezanju brodova i smanjenom isporukom novih brodova, očekuje se porast svjetske flote, po stopi porasta od 1 % godišnje u slijedećih 5 godina, dok će potražnja za prijevozom roba rasti po stopi od 3 % godišnje. Obzirom da će se ponuda i potražnja uravnotežiti u navedenom periodu, očekuje se postupni porast nivoa vozarina.

Brodograđevna tržišta

- U Svjetskoj Knjizi narudžbi je ukupno 654 **brodova za rasuti teret**, s oko 61,3 milijuna tdw, što predstavlja 7,6 % aktualne flote brodova za rasuti teret; uočljiv je trend smanjenja potražnje
- U Svjetskoj Knjizi narudžbi je ukupno 792 **tankera**, s oko 70,2 milijuna tdw, što predstavlja oko 11 % aktualne flote tankera; uočljiv je trend smanjenja potražnje
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 383 **kontejnerskih brodova** s oko 32,4 milijuna tdw, što predstavlja oko 13 % aktualne flote kontejnerskih brodova; uočljiv je trend smanjenja potražnje

- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 84 **LPG tankera** s oko 2,7 milijuna tdw, što predstavlja oko 11,5 % aktualne flote LPG tankera; uočljiv je trend smanjenja potražnje
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 124 **LNG tankera** s oko 10 milijuna tdw, što predstavlja oko 25,8 % aktualne flote LNG tankera; kod ovih brodova je najveći postotak brodova u Knjizi narudžbi u odnosu na aktualnu flotu, također i porast količine ugovorenih brodova u odnosu na prošlu godinu od 224 %; ovako veliki postotci govore o povećanoj potrebi za prijevozom prirodnog ukapljenog plina (kao jednog od sve značajnijeg energenta)
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 361 **offshore** brod s oko 1 milijun tdw, što predstavlja oko 9,4 % aktualne flote offshore brodova; aktivnosti na ugovaranju novih brodova su manje nego u 2016., nastavlja se trend smanjenog ugovaranja iz ranijih godina; u 2017. zabilježen je pad ugovaranja od 54 % u odnosu na 2016., u 2016. je zabilježen pad od 70 % u odnosu na 2015., odnosno 89 % u odnosu na 2014.; u ovoj godini ugovoreno je 10 brodova, a u cijeloj 2016. godini 51 brod; potražnja za ovim brodovima je i nadalje vrlo slaba zbog niskih cijena sirove nafte i smanjenih aktivnosti na istraživanjima i eksploataciji naftnih i plinskih polja
- U Svjetskoj floti trgovačkih brodova trenutno ima 59.878 brodova s oko 1.817,6 milijuna tdw, dok ukupna flota broji 94.112 brodova, s oko 1.897,8 milijuna tdw; ukupna vrijednost svjetske flote brodova je oko 930,8 milijardi USD

Cijene novih brodova

- Na **tankerskom** tržištu, **cijene novih brodova** su se stabilizirale (tromjesečni trend) i to za različite veličine brodova u rasponu od -0,8 do +2,1 % u odnosu na veljaču 2017.; pad je zabilježen kod „VLCC“ i „Aframax“ tankera (320.000/115.000 tdw) -0,8 %, a porast kod „MR“ tankera (51.000 tdw) +2,1 %;

VLCC – 80,5 m.USD

Suezmax – 53 m. USD

Aframax – 43 m. USD

MR tanker – 33,5 m.USD

- Na tržištu **LNG tankera cijene novih brodova su u padu i to u odnosu na veljaču 2017. za -2,7 %, a za LPG tankere, cijene novih brodova su u porastu i to za 0,5 %;**

LNG 174.000 m3 – 187 m. USD

LPG 82.000 m3 – 70,5 m. USD

- Na tržištu **brodova za rasuti teret, cijene novih brodova** su stabilne/u porastu i to u odnosu na veljaču 2017. u rasponu od 1,2 do 9,3 %;

Capesize – 42,5 m. USD

Panamax – 25 m. USD

Handymax – 23,5 m. USD

Handysize – 21,5 m. USD

- Na tržištu **kontejnerskih brodova, cijene novih brodova** u odnosu na veljaču 2017., za kapacitet broda od 13.000 TEU su na istom nivou, dok su za brodove manjeg kapaciteta (2.750 TEU) u porastu +4,2 %;

13.000 TEU – 109 m. USD

2.750 TEU – 27,8 m. USD

- Na tržištu specijaliziranih **brodova za prijevoz automobila** („Pure Car Carriers“) kapaciteta 6.000 vozila, cijene novih brodova su u odnosu na veljaču 2017. u manjem porastu;

6.000 CEU – 60,5 m. USD

⇒ **Clarksonov Index cijena novogradnji** je na nivou 123, a u odnosu na stanje u veljači 2017., je u manjem porastu za oko +0,4 %

- **Prosječne cijene brodova za rezališta** su u manjem padu u odnosu na travanj 2017., te se sada kreću na nivou od oko **340 USD/t za tankere** i **335 USD/t za brodove za suhi teret** (porast od 17 % za tankere, odnosno 16 % za brodove za rasuti teret u odnosu na početak 2017.)

- **Prosječne cijene polovnih tankera** u odnosu na svibanj 2016. su u manjem padu i to za -4 %, za **brodove za rasuti teret** bilježi se porast od 40 %; za **kontejnerske brodove** u odnosu na veljaču 2017., su u porastu za 17 %;

Vozarine

- **Vozarine za tankere za sirovu naftu (jednogodišnji najam)** su u padu od oko 27 % u odnosu na prosječne vozarine iz 2016. i kreću se na nivou od 26.750 USD/dan za VLCC (310.000 tdw)

- **Vozarine za tankere za naftne proizvode (jednogodišnji najam)** su u padu u odnosu na prosječne vozarine iz 2016. i to za Panamax tankere (74.000 tdw) su na nivou od 13.250 USD/dan (pad oko 27 %), MR Handymax tankere (48.000 tdw) 13.125 USD/dan (pad oko 13 %), te za Handysize tankere (37.000 tdw) 11.250 USD/dan (pad oko 20 %)

- **Vozarine za tankere za kemikalije (jednogodišnji najam)** (veličine 20.000 tdw, tankovi od nehrđajućeg čelika) su u padu u odnosu na prosječne vozarine iz 2016. i kreću se na nivou od 13.000 USD/dan (pad oko 16 %)

- **Vozarine za LPG tankere – jednogodišnji najam** (veličine 84.000 m³) su u padu u odnosu na prosječne vozarine iz 2016. i kreću se na nivou od 20.055 USD/dan (pad oko 20 %)

- **Vozarine za LNG tankere** (veličine 160.000 m³) su u porastu u odnosu na prosječne vozarine iz 2016. i kreću se na nivou od 37.000 USD/dan (porast oko 10 %)

- **Vozarine za brodove za rasuti teret** su u porastu u odnosu na prosječne vozarine 2016. i trenutno su na nivou od oko 8.225 USD/dan za Panamax, 8.500 USD/dan za Supramax i 13.050 USD/dan za Capesize

- **Vozarine za kontejnerske brodove** (veličine 1.000 – 4.400 TEU) su u porastu i kreću se ovisno o veličini broda od 6.200 – 10.000 USD/dan; vozarina za kontejnerski brod kapaciteta 2.000 TEU je na nivou od 7.100 USD/dan

- **Vozarine za offshore brodove** (područje rada Sjeverno more) su trenutno stabilne, pa su tako za velike **AHTS** brodove (Anchor handling tug supply vessel) na nivou od oko 16.000 GBP/dan (2014.

prosjeak 35.000 GBP/dan, 2015. – 18.000 GBP/dan, 2016. – 16.000 GBP/dan), a za velike **PSV** (Platform supply vessel) na nivou od 6.250 GBP/dan (2014. prosjek 17.250 GBP/dan, 2015. – 7.600 GBP/dan, 2016. – 5.900 GBP/dan); trend niskih cijena direktna je posljedica već duže vrijeme niskih cijena nafte (smanjene potrebe za istraživanjem, eksploatacijom i proizvodnjom nafte i plina)

Siniša Ostojić, dipl. inž. brodogradnje

Direktor

Hrvatska brodogradnja Jadranbrod d.d.

Izvor: Clarkson (Shipping Intelligence Weekly), World Shipyard Monitor (Clarkson),
Clarksons SIN, SEA Europe Shipbuilding market monitoring, IHS Fairplay, vlastita istraživanja